

Raadsvoorstel en -besluit

2022-0195915

Ronald de Meij
Afdeling: Maatschappelijke Ontwikkeling
23/12/22
plan van aanpak Bouwen aan
vertrouwen (DEFINITIEF).pdf

Plan van aanpak 'Bouwen aan vertrouwen'

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor te besluiten:

1. Kennis te nemen van het 'Plan van aanpak Bouwen aan vertrouwen' op basis waarvan het college invulling en uitvoering geeft aan de opgave "Bouwen aan vertrouwen".
2. De kaders (fundering) voor het 'Plan van aanpak Bouwen aan vertrouwen' vast te stellen. De kaders vinden hun grondslag in het Raadsprogramma 'Krachtig Zwijndrecht 2.0' en de programmabegroting 2023:
 - De opgave 'Bouwen aan vertrouwen' (paragraaf 3.1)
 - De bouwstenen: dienstverlening, participatie en communicatie (paragraaf 3.2)
 - Het cement: Wat willen we bereiken (paragraaf 3.3)

De secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting

Inleiding

Opgave Bouwen aan vertrouwen

Voor de gemeente is een 'Krachtig Zwijndrecht' een Zwijndrecht waarin inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en de gemeente in **vertrouwen** met elkaar **samenwerken** aan maatschappelijke en ruimtelijke opgaven. Verwachtingen en behoeften in de samenleving veranderen regelmatig en in een steeds hoger tempo en ze komen tot uiting in maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken. We moeten hier als gemeente tijdig op inspelen en schakelen tussen onze verschillende rollen (rechtmatige, presterende, netwerkende en responsieve overheid). Niet alleen ons takenpakket verandert, maar ook de verhouding tussen de gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We staan daarbij voor de uitdaging om elkaar als gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners beter te leren begrijpen en elkaars taal te leren spreken.

Dit vraagt om zelfbewuste en dienende overheid die de **kennis** en **kunde** vanuit de **samenleving** goed benut. Een overheid die vanuit **gelijkwaardigheid** met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners samenwerkt en hen betreft op een manier die bij hen past. Voor de gemeente Zwijndrecht betekent dit dat we de komende jaren werken aan een gezamenlijk fundament voor wederzijds vertrouwen.

Plan van aanpak

Het bouwen aan vertrouwen is in een steeds veranderende omgeving waarin crises elkaar lijken op te volgen geen eenvoudige opgave. Het is ook geen opgave die zich laat vangen in eenvoudige korte termijn oplossingen. Bouwen aan vertrouwen vraagt blijvend om aandacht en inzet van raad, college en ambtelijke organisatie. Dat vraagt om een flexibele aanpak die kan worden aangepast wanneer de omstandigheden daarom vragen. In het 'Plan van aanpak Bouwen aan vertrouwen' is aan de hand van drie bouwstenen die sterk met elkaar verbonden zijn uitgewerkt hoe we hieraan werken:

dienstverlening, participatie en communicatie. Per bouwsteen wordt beschreven:

- wat we willen bereiken
- wat we daar voor gaan doen

Dit plan is gericht op wat wij als gemeente kunnen bijdragen aan het 'Bouwen aan vertrouwen' mede op aangeven van de samenleving. We beginnen bij onszelf. We bouwen daarbij verder op wat al goed gaat en verbeteren daar waar dat kan. We blijven met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners in gesprek over de wederkerigheid die nodig is voor het 'Bouwen aan vertrouwen' en wat zij hierin kunnen en willen betekenen. Dit plan van aanpak heet niet zonder reden '**Bouwen aan vertrouwen**'. Het bouwen van een woning, kantoor of gebouw doe je nooit zonder bouwtekening en nooit zonder goede fundering. Dat is met het bouwen aan vertrouwen, het bouwen aan goede samenwerking en communicatie niet anders. In dit plan van aanpak beginnen we dan ook bij de bouwtekening: wat betekent 'Bouwen aan vertrouwen' voor onze gemeente? Vervolgens hebben we voor het bouwen de juiste bouwstenen nodig. In dit plan is daarom uitgewerkt wat er nodig is om te bouwen aan goede samenwerking en communicatie. Het cement in dit plan van aanpak is dat wat ons allemaal bindt: wat willen we bereiken. Tot slot gaan we bouwen en dat doen we net als in de bouw projectmatig en stap voor stap. De gemeenteraad wordt gevraagd de kaders voor dit plan van aanpak vast te stellen en geeft daarmee het college en de ambtelijke organisatie de opdracht om hieraan uitvoering te geven.

Eigen proces gemeenteraad

De gemeenteraad doorloopt een eigen proces rondom Bouwen aan vertrouwen en wordt hierbij ondersteund door de griffie. Een intensief samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie is bij het Bouwen aan vertrouwen randvoorwaardelijk omdat we door de samenleving worden gezien als één: we zijn samen de gemeente. Natuurlijk met inachtneming van ieders rol en verantwoordelijkheid.

Daarom vindt nauwe samenwerking en goede afstemming plaats tussen de ambtelijke organisatie en de griffie.

Eerdere besluitvorming

Raadsprogramma Krachtig Zwijndrecht 2.0 (22G23 - 9 juni 2022)

Eerdere besluitvorming

Samen bouwen aan vertrouwen - raadsinformatiebrief communicatie en participatie - Brief aan de raad presentatie 27 september "Bouwen aan vertrouwen"

Begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 - Raadsvoorstel

Beoogd effect

Door te werken aan de hand van drie bouwstenen (dienstverlening, participatie, communicatie) willen we bereiken dat het samenwerken aan maatschappelijke en ruimtelijke opgaven in Zwijndrecht vanuit vertrouwen en gelijkwaardigheid in de **genen** zit van iedereen in Zwijndrecht.

Het moet er toe leiden dat dit in de toekomst niet meer voelt als opgave maar als **de manier waarop we in Zwijndrecht met elkaar werken: Krachtig Zwijndrecht**. Dat is het cement voor het bouwen aan vertrouwen.

Het cement bestaat uit tien doelen die richtinggevend zijn voor onze aanpak. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners geeft de gemeente (raad, college en ambtelijke organisatie) verder betekenis aan deze doelen. Wanneer voelt men zich bijvoorbeeld welkom bij de gemeente? Wanneer voelt men de betrokkenheid van de gemeente in de samenleving? Is duidelijk voor de samenleving wat zij van de gemeente mogen verwachten? Ook bepalen we samen hoe we volgen of we deze doelen bereiken. Wat willen we bereiken:

1. In Zwijndrecht kan iedereen meedoen en iedereen is welkom. We zijn een gastvrije gemeente zonder drempels waar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners met al hun vragen en ideeën terecht kunnen.
2. In Zwijndrecht staan we naast onze inwoners en ondernemers en zij worden goed geholpen als zij moeite hebben hun weg te vinden. We doen voor hen wat nodig is.
3. In Zwijndrecht zijn de gemeenteraad, het college en de ambtenaren zichtbaar, benaderbaar en betrokken, zowel in de buurten en straten als in 'het huis van de gemeente'. Hier ontmoeten inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, raadsleden, collegeleden en ambtenaren elkaar en staan zij met elkaar in verbinding.
4. In Zwijndrecht is voor iedereen die te maken heeft met de gemeente duidelijk wat ze kunnen en mogen verwachten.
5. In Zwijndrecht werken we als gelijkwaardige partners samen aan maatschappelijke en ruimtelijke opgaven en heeft iedereen de ruimte om mee te denken en mee te doen.
6. In Zwijndrecht stimuleren en faciliteren we initiatieven en ideeën van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners die bijdragen aan een 'Krachtig Zwijndrecht'.
7. In Zwijndrecht leren, ontwikkelen en experimenteren we met elkaar om tot oplossingen te komen voor maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken. We zijn een gemeente die snel kan inspelen op veranderingen.
8. In Zwijndrecht zijn kinderen en jongeren betrokken bij onderwerpen en ontwikkelingen die hen nu en in de toekomst raken.
9. In Zwijndrecht leggen we uit hoe we tot besluiten zijn gekomen en hoe de inbreng van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners hierin is meegenomen.
10. In Zwijndrecht geven we snel, duidelijk en volledig antwoord op vragen vanuit de samenleving, buurt, straat en van individuele inwoners. Onze communicatie is uitnodigend, duidelijk en toegankelijk voor iedereen.

Argumenten

Beslispunt 1: Het 'Plan van aanpak Bouwen aan vertrouwen' is de uitwerking van de opgave 'Bouwen aan vertrouwen' en geeft inzicht in de wijze waarop het college hieraan invulling en uitvoering geeft.

Het bouwen aan vertrouwen is in een steeds veranderende omgeving waarin crises elkaar lijken op te volgen geen eenvoudige opgave. Het is ook geen opgave die zich laat vangen in eenvoudige korte termijn oplossingen. Bouwen aan vertrouwen vraagt blijvend om aandacht en inzet van raad, college en ambtelijke organisatie. Dat vraagt om een flexibele aanpak die kan worden aangepast wanneer de omstandigheden daarom vragen. Dit plan van aanpak is uitgewerkt aan de hand van drie bouwstenen die onderling sterk met elkaar verbonden zijn: **dienstverlening, participatie en communicatie**. Per bouwsteen wordt beschreven:

- wat we willen bereiken
- wat we daar voor gaan doen

Dit plan is gericht op wat wij als gemeente kunnen bijdragen aan het 'Bouwen aan vertrouwen' mede op aangeven van de samenleving. We beginnen bij onszelf. We bouwen daarbij verder op wat al goed gaat en verbeteren daar waar dat kan. We blijven met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners in gesprek over de wederkerigheid die nodig is voor het 'Bouwen aan vertrouwen' en wat zij hierin kunnen en willen betekenen. Dit plan is:

- De vertaling van de opgave 'Bouwen aan vertrouwen' uit het raadsprogramma en programma 1 uit de begroting (inclusief de daarin beschreven doelstellingen).
- Een integraal plan van aanpak waarin de samenwerking en communicatie van de gemeente met inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners centraal staat.
- Gericht op wat het college en ambtelijke organisatie zelf kunnen doen om een fundament voor vertrouwen te bouwen. Met de raad loopt een parallel proces.
- Doorspekt van input en ideeën vanuit inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en raadsleden (inwonersavond, oriëntatieavonden, carrousels).
- Het fundament voor de opgave 'Bouwen aan vertrouwen'.

Beslispunt 2: Door de kaders voor het 'Plan van aanpak Bouwen aan vertrouwen' vast te stellen geeft de gemeenteraad richting aan de uitvoering van de opgave 'Bouwen aan vertrouwen'.

Voor de gemeente is een 'Krachtig Zwijndrecht' een Zwijndrecht waarin inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en de gemeente in **vertrouwen** met elkaar **samenwerken** aan maatschappelijke en ruimtelijke opgaven. Verwachtingen en behoeften in de samenleving veranderen regelmatig en in een steeds hoger tempo en ze komen tot uiting in maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken. We moeten hier als gemeente tijdig op inspelen en schakelen tussen onze verschillende rollen (rechtmatige, presterende, netwerkende en responsieve overheid). Niet alleen ons takenpakket verandert, maar ook de verhouding tussen de gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We staan daarbij voor de uitdaging om elkaar als gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners beter te leren begrijpen en elkaars taal te leren spreken. Dit vraagt om zelfbewuste en dienende overheid die de **kennis** en **kunde** vanuit de **samenleving** goed benut. Een overheid die vanuit **gelijkwaardigheid** met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners samenwerkt en hen betreft op een manier die bij hen past. Voor de gemeente Zwijndrecht betekent dit dat we de komende jaren werken aan een gezamenlijk fundament voor wederzijds vertrouwen.

De **gemeenteraad** is verantwoordelijk voor het afwegen van belangen en het bewaken van de opgaven uit het raadsprogramma. De gemeenteraad heeft hierin een controlerende en kaderstellende rol. Ieder half jaar wordt de gemeenteraad op de hoogte gebracht van de voortgang van de verschillende opgaven als onderdeel van de planning- en controlcyclus van de gemeente. 'Bouwen aan vertrouwen' is een van deze opgaven. De gemeenteraad heeft voor deze opgave al kaders meegegeven in het raadsprogramma 'Krachtig Zwijndrecht 2.0' en de programmabegroting 2023. Voor de uitvoering van de opgave 'Bouwen aan vertrouwen' is het van belang dat daarnaast ook wordt vastgesteld wat de gemeente verstaat onder dienstverlening, communicatie en participatie en wat wij met onze inzet op deze drie bouwstenen willen bereiken. Dit is de basis voor de projecten en activiteiten waarmee we vervolgens als gemeente in het kader van "Bouwen aan vertrouwen" aan de slag gaan. Voor de startfase van de opgave 'Bouwen aan vertrouwen' in 2023 heeft uw raad € 185.000,- beschikbaar gesteld. Voor de jaren erna zijn 'pro memorie posten' opgenomen omdat nu nog niet kan worden ingeschat welke middelen nodig zijn voor de periode na 2023. De consequenties van bijvoorbeeld de realisatie van 'het huis van de gemeente' voor de inrichting van het gemeentehuis zullen landen in een programma van eisen voor de verbouwing. Hier komen we bij de kadernota en/of begroting 2024 op terug.

Kanttelingen

- Dit plan is gericht op wat wij als gemeente kunnen bijdragen aan het 'Bouwen aan vertrouwen' mede op aangeven van de samenleving. We beginnen bij onszelf. We bouwen daarbij verder op wat al goed gaat en verbeteren daar waar dat kan.
- Inwoners zien 1 overheid en beschouwen het handelen van raadslid, collegelid of ambtenaar als handelen van de gemeente. Daarom staan raad, college en ambtelijke organisatie staan samen aan de lat, maar ieder vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid. Intensief samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie, waarin tijd en ruimte is voor gesprekken, bijeenkomsten en betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners is randvoorwaardelijk voor deze opgave.
- Bouwen aan vertrouwen is geen oplossing voor alles dat met communicatie en participatie te maken heeft zoals lage verkiezingen en klachten, maar is hierin wel richtinggevend.
- Bouwen aan vertrouwen is geen kwestie van 'Uitvoeren en dan is Bouwen aan vertrouwen klaar'. Het is een fundament voor goede samenwerking en communicatie. Dit vraagt nu en in de toekomst continue aandacht van raad, college en ambtelijke organisatie.

Extern draagvlak

Het plan van aanpak is doorspekt van input en ideeën vanuit inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en raadsleden (inwonersavond, oriëntatieavonden, carrousels) ten aanzien van de samenwerking met en de communicatie van de gemeente. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners geeft de gemeente (raad, college en ambtelijke organisatie) verder betekenis aan de doelen die hierin zijn opgenomen. Wanneer voelt men zich bijvoorbeeld welkom bij de gemeente? Wanneer voelt men de betrokkenheid van de gemeente in de samenleving? Is duidelijk voor de samenleving wat zij van de gemeente mogen verwachten? Ook bepalen we samen hoe we volgen of we deze doelen bereiken. Daarmee begint 'Bouwen aan vertrouwen' pas echt.

Quick scan Lokale Democratie

We zetten de Quick Scan Lokale Democratie in om een 'foto' te maken van de lokale democratie. Raadsleden, collegeleden, inwoners en ambtenaren worden bevraagd aan de hand van een online vragenlijst over hoe ze kijken naar hun lokale democratie. Het gaat vooral om de

Plan van aanpak 'Bouwen aan vertrouwen'

samenwerking: intern bij de gemeente, maar ook tussen de gemeente en inwoners. Wat levert dat ons op en hoe helpt dat ons binnen de opgave Bouwen aan Vertrouwen:

- Een rapport met een 'foto' van de stand van onze lokale democratie waarmee we het gesprek op gang brengen tussen raad, college, ambtenaren en inwoners over onze samenwerking als onderdeel van de aanpak Bouwen aan Vertrouwen;
- Inzicht in wensen en oordelen van raadsleden, collegeleden, ambtenaren en inwoners ten aanzien van de samenwerking;
- Tips en suggesties voor mogelijke verbeteringen die we kunnen vertalen naar onze aanpak voor de opgave Bouwen aan vertrouwen;
- Kortom: Een randvoorwaardelijke aanvulling op de input die de afgelopen maanden is geleverd om in Zwijndrecht te Bouwen aan Vertrouwen daar waar het gaat om het lokaal democratisch samenspel.

Deze startfoto is onderdeel van de nulmeting waarover wordt gesproken in de programmabegroting 2023. Deze nulmeting is erop gericht om in beeld te brengen hoeveel vertrouwen inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en gemeente hebben in de samenwerking, uitgedrukt in een rapportcijfer. Met deze Quick Scan gaan we de buurten en straten van Zwijndrecht in en geven daarmee ook invulling aan de wens om ontmoetingen te organiseren en om zichtbaar, benaderbaar en betrokken te zijn als gemeente. (Een vertegenwoordiging van) Gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het proces gedurende de looptijd en voor het vervolg geven aan de opbrengsten ervan.

Duurzaamheid

Om oplossingen te vinden voor maatschappelijke en ruimtelijke opgaven zoals armoede, eenzaamheid en duurzaamheid maar ook voor de bouw van woningen en parkeermogelijkheden hebben gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners elkaar nodig. We hebben elkaar nodig om van Zwijndrecht een plek te maken waar je gezond kunt opgroeien en waardig oud kunt worden. Een gezonde en duurzame plek die we kunnen doorgeven aan toekomstige generaties. We bouwen daarom met elkaar aan een duurzaam fundament voor vertrouwen en samenwerking in Zwijndrecht.

Aanpak/uitvoering/evaluatie

Na vaststelling van het kader door de gemeenteraad wordt een opgaveteam samengesteld in de organisatie dat aan de slag gaat met de verschillende onderdelen uit het plan van aanpak. Ieder half jaar ontvangt de gemeenteraad gekoppeld aan de planning- en control cyclus een voortgangsbericht over de zeven opgaven uit het raadsprogramma, waaronder de opgave 'Bouwen aan vertrouwen'. Hierin wordt in ieder geval verantwoord op basis van de indicatoren uit de programmabegroting:

- Het vertrouwen in de samenwerking aan maatschappelijke opgaven uitgedrukt in een cijfer. (Nulmeting vindt plaats in 2023 onder andere door middel van de Quick Scan Lokale Democratie) ;
- Het aantal onderwerpen en projecten waarbij kinderen inbreng hebben gehad;
- Het aantal onderwerpen en projecten waarbij jongeren inbreng hebben gehad.

Implementatie Participatiewijzer

We implementeren de participatiewijzer in de gemeentelijke organisatie. We starten met de toepassing van de participatiewijzer op de bestuursopdrachten die in 2023 worden opgesteld en breiden dit stapsgewijs uit naar andere besluitvorming. Onderdeel van dit proces om steeds te bepalen binnen welke kaders er ruimte is voor inwoners en ondernemers om mee te denken of zelfs mee te beslissen. We willen duidelijk zijn over het speelveld waarbinnen kan worden geparticipeerd. We leren hiervan

aan de hand van voorbeelden. Zo is bij de ontwikkeling van Pier 14 vooraf aan de betrokken een duidelijk kader meegegeven (de spelregels) waarbinnen zij vervolgens zelf de ruimte krijgen om invulling te geven aan het proces en te komen tot een plan. Een ander voorbeeld zijn de terrassen bij het Veerplein. Hier is aan de voorkant meegegeven binnen welke kaders zij invulling mogen geven aan de terrassen, maar voor de uitwerking ervan is de ruimte gegeven aan de betrokkenen. We blijven leren van de processen waarin op onderdelen inwoners en ondernemers meebeslissen en gaan hier binnen de verschillende portefeuilles van het college mee oefenen.

Communicatie/publicatie/participatie

Bouwen aan vertrouwen betekent voor de gemeente Zwijndrecht dat we aan de hand van drie bouwstenen werken aan de samenwerking en communicatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners: **dienstverlening**, **participatie** en **communicatie**. Deze bouwstenen zijn onderling sterk met elkaar verbonden. In het plan van aanpak is opgenomen wat de gemeente verstaat onder deze drie bouwstenen, wat we willen bereiken op het gebied van dienstverlening, participatie en communicatie en hoe (met welke activiteiten en projecten) we daaraan gaan werken.

Personeel/organisatie/SCD

De opgaven uit het raadsprogramma grijpen in elkaar en zijn niet op te pakken vanuit één afdeling of zelfs vanuit alleen de gemeentelijke organisatie. Om het werken aan de opgaven goed te organiseren is in Zwijndrecht tijdens de vorige raadsperiode het '**opgavegericht werken**' geïntroduceerd. De kern hiervan is dat steeds per opgave gekeken wordt welke waarde we als gemeente kunnen toevoegen aan werkelijke oplossingen en welke andere partijen kunnen bijdragen vanuit hun eigen kwaliteiten. Het betekent dat wat we doen en hoe we ons inrichten afhangt van de opgave en de omgeving waarin die opgave speelt. Voor alle opgaven geldt dat er wordt gewerkt met een bestuurlijk opdrachtgever (uit het college van Burgemeester en Wethouders), een ambtelijk opdrachtgever (uit het managementteam van de gemeente) en een ambtelijk opdrachtnemer (uit de organisatie) die samen verantwoordelijk zijn voor het behalen van de doelstellingen.

Opgaveteam 'Bouwen aan vertrouwen' met projectmatige aanpak

Voor de opgave 'Bouwen aan vertrouwen' wordt een opgaveteam samengesteld bestaande uit ambtenaren vanuit verschillende afdelingen van de gemeentelijke organisatie. Binnen het opgaveteam wordt projectmatig gewerkt. Dat betekent dat voor de drie bouwstenen (dienstverlening, communicatie en participatie) wordt gewerkt met projectleiders die verantwoordelijk zijn voor alle projecten en activiteiten die in dit plan zijn genoemd.

Deze aanpak heeft consequenties voor:

- de manier waarop we onze dienstverlening organiseren en hoe we in onze organisatie werken;
- de manier waarop we bij maatschappelijke en ruimtelijke opgaven samenwerken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners;
- de manier waarop we communiceren;
- het profiel van de mensen die bij de gemeente Zwijndrecht (komen) werken.

Stapsgewijs en door trainingen en opleidingen aan te bieden werken we hier de komende jaren aan in onze organisatie.

Financiën

Niet alles wat we doen of gaan doen kost extra geld, maar om echt stappen te zetten op het gebied van responsiviteit en verbetering van onze communicatie en om de ambities waar te kunnen maken is de aanschaf van instrumenten en de inzet van extra formatie noodzakelijk. Voor de startfase van de opgave 'Bouwen aan vertrouwen' in 2023 heeft uw raad € 185.000,- beschikbaar gesteld. Voor de

Plan van aanpak 'Bouwen aan vertrouwen'

jaren erna zijn 'pro memorie posten' opgenomen omdat nu nog niet kan worden ingeschat welke middelen nodig zijn voor de periode na 2023. De consequenties van bijvoorbeeld de realisatie van 'het huis van de gemeente' voor de inrichting van het gemeentehuis zullen landen in een programma van eisen voor de verbouwing. Hier komen we bij de kadernota en/of begroting 2024 op terug.

Onderdeel	Indicatieve kosten
Begeleiding bijeenkomsten inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers	€ 10.000
Begeleiding bijeenkomsten gemeenteraad	€ 10.000
Vorbereiding implementatie participatiewijzer (implementatieplan en begeleiding)	€ 5.000
Bouw digitaal participatieplatform	€ 30.000
Projectleider bouwen aan vertrouwen (communicatie en participatie)	€ 80.000
Werkbudget realisatie huis van de gemeente	€ 50.000
Totale indicatieve kosten voorbereiding	€ 185.000